

Evaluering af Region Midtjyllands anvendelse af sociale klausuler om lære- og praktikpladser

Dato 13-01-2014

Birte Tjørnelund

Tel. +4578410456

Birte.Tjoernelund@STAB.RM.DK

1-15-1-70-3-10

Baggrund

I forbindelse med indgåelse af bygge- og anlægskontrakter, har regionen udarbejdet faste retningslinjer for anvendelse af social klausul om lære- og praktikpladser. Dette er besluttet af regionsrådet den 16. november 2011.

Side 1

Retningslinjerne betyder, at entreprenøren i forbindelse med entreprisens udførelse og aflevering på betryggende vis skal godtgøre, at det krævede antal praktikanter er beskæftiget. Regionen har beskrevet en procedure, hvor man bl.a. følger op til byggemøderne og endvidere sanktioner i form af bod, såfremt entreprenøren ikke opfylder kravet.

I regionsrådets beslutning fokuseres der på egentlige lærlingeuddannelser af håndværksmæssig karakter inden for bygge- og anlægsområdet. Alle erhvervsuddannelser tilknyttet de udførende fag betragtes som relevante, og der er nævnt en lange række uddannelsesretninger, hvor potentialet vurderes at være størst.

Region Midtjyllands krav er, at mellem 3 og 6 % af de stillinger, der anvendes til at opfylde kontrakten, er lære- og praktikpladser. De "relevante kontrakter" er kontrakter, hvor opgaven forventes at have:

- En varighed på 6 måneder eller mere, og
- Lønomsbninger på minimum 4 mio. kr. og/eller en kontraktværdi på minimum 10 mio. kr.

Dette er i god overensstemmelse med de nationale retningslinjer, der fremgår af en ny vejledning om klausuler om uddannelses- og praktikaftaler i forbindelse med udbud - udgivet af Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, august 2013.

Endvidere sætter Region Midtjylland krav om, at entreprenøren på

bygherrens foranledning skal kunne dokumentere, at kontraktens krav om praktikpladser til stadighed er opfyldt. Opfyldes kravet ikke, skal der betales en bod på 5.000 kr. pr. påbegyndt uge pr. årsværk lærling/praktikant, indtil forholdet er bragt i orden. Såfremt entreprenøren fortsat ikke opfylder kontraktkravet, skal kontrakten kunne erklæres for væsentligt misligholdt og derfor kunne ophæves.

I forbindelse med godkendelsen i regionsrådet blev det endvidere besluttet, at der foretages en evaluering, når der foreligger et passende erfaringsgrundlag.

Krav om indberetning til Erhvervs- og Vækstministeriet for alle ministerier

Det fremgår af den nye vejledning om klausuler om uddannelses- og praktikaftaler i forbindelse med udbud, at for at kunne gøre status på indsatsen for at skabe praktikpladser på tværs af de statslige institutioner, skal alle ministerier ved udgangen af 2013 udarbejde en status på anvendelsen af klausulerne indenfor ministerområdet og sende den til Erhvervs- og Vækstministeriet. Status skal indeholde, hvor mange relevante udbud de har haft og i hvilket omfang, der er anvendt sociale klausuler i udbuddene. Dette gælder de statslige institutioner.

Beretningen forventes at skulle indeholde følgende oplysninger:

- Samlet antal gennemførte udbud i perioden heraf antal udbud der tilhørte kategorien relevante udbud ¹
- I hvor mange af de relevante udbud er der sat krav om ansættelse af elever, og hvad har det svaret til i antal personer eller antal årsværk.
- I hvor mange af de relevante udbud er der ikke stillet krav om elever (de væsentligste årsager skal angives).

Kommunale og regionale ordregivere er ikke underlagt en indberetningspligt til Erhvervs- og Vækstministeriet. Det anbefales dog, at kommuner og regioner ved udgangen af 2014 gør status over anvendelsen af klausulerne.

Regionale og kommunale ordregivere er fra 1. januar 2014 forpligtet (jf. økonomiaftalen 2014) til i relevante udbud efter "følg eller forklar"-princippet at overveje brugen af sociale klausuler om uddannelses- og praktikaftaler.

Status for Region Midtjylland

Administrationen har ultimo 2013 foretaget en opfølgning hos alle regionens institutioner med henblik på at foretage en evaluering af regionens krav om lære- og praktikpladser inden for bygge- og anlægsområdet.

Institutionerne har udfyldt et skema med alle udbudte og kontraherede bygge- og anlægsentrepriser (både igangværende og afsluttede) i perioden november 2011 til 31.

¹ Relevante udbud er afgrænset til bygge- og anlægskontrakter, og tjenesteydelsesktrakter, som udføres i Danmark og har en varighed af mindst seks måneder samt en kontraktværdi på mindst 10 mio. kr. eksklusiv moms og/eller minimum lønsum på 4 mio. kr. Fra 2014 gælder det ligeledes tjenesteydelsesktrakter. Derudover skal tjenesteydelsesktrakter indeholde et driftselement. Som eksempel hertil kan nævnes rengøringsydelsesktrakter og kantinedrift.

oktober 2013, hvorefter administrationen har foretaget en bearbejdning og vurdering af materialet med henblik på at forlægge dette for regionsrådet.

Der er i undersøgelsen medtaget bygge- og anlægsentrepriser med kontraktsum større end 200.000 kr. ekskl. moms, og hvor dette henhører til en anlægsbevilling

Tabel 1. Bygge- og anlægskontrakter i perioden november 2011 til 31. oktober 2013. Krav til lære- og praktikpladser.				
Institution:	Antal entreprise- kontrakter / heraf omfattet af krav	Samlet entreprisenum / heraf omfattet af krav (1.000 kr.)	Indsat mindste krav til lære- og praktik-pladser	Anslået antal stillinger / heraf lære- og praktik-pladser (årsværk)
DNU Skejby	37 / 37	2.188.361	3 - 6%	2.188 / 102
	3 / 3	64.101	nej*1)	64 / nej
	1 / 0	805 / 0	-	8 / -
DNV Gødstrup	2 / 2	41.754	6%	8 / 0,5
HE Midt	7 / 7	60.825	6%	60 / 3,6
	17 / 0	13.188 / 0	-	13 / -
Øvrige hospitaler	1 / 1	20.583	3%	20 / 0,6
	2 / 2	41.204	nej *2)	41 / nej
	45 / 0	65.394 / 0	-	65 / -
Nære sundhedstilbud	1 / 1	12.850	- nej *3)	16 / nej
Aarhus Universitets- hospital, Risskov	26 / 0	19.774 / 0	-	20 / -
Psykiatri/socialområdet	4 / 0	20.215 / 0	3 - 6%	22 / 1
	8 / 0	17.080 / 0	nej	11 / -
Regionssekretariatet	3 / 0	2.680 / 0	nej	3 / -
I alt (relevant kontrakter)	53	2.429.678		2.397 / 107
I alt (alle kontrakter)	157	2.568.815		2.539 / 108
Noter:				
*1) De pågældende entrepriser er blevet vurderet og fundet ikke-egnede til at stille kravet.				
*2) Ved en fejl er kravet ikke blevet indarbejdet i udbudsmaterialet og fejlen er først blevet opdaget efter kontraktindgåelsen.				
*3) Der er ikke blevet stillet et krav til lære- og praktikpladser, idet en betinget kontrakt blev forhandlet før november 2011. Det oplyses dog, at der har været gennemsnit 5 lærlinge i byggeperioden.				

Region Midtjylland har i perioden november 2011 til 31. oktober 2013 indgået 157 entreprisekontrakter med entreprisenummer på i alt knap 2,6 mia. kr., hvoraf 53 af dem tilhørte kategorien relevante kontrakter jf. regionens krav for anvendelse af social klausul om lære- og praktikpladser – dette svarende til samlet 2,4 mia. kr.

Af de relevante kontrakter er der indsat krav om lære- og praktikpladser i 47 af disse kontrakter, og som svarer til samlet ca. 107 årsværk (et årsværk indeholder 1.924 arbejdstimer inkl. ferie, sygdom, skoleophold mv.).

I seks af de relevante kontrakter (med kontraktsum på i alt 118 mio. kr. svarende til ca. fire lære- og praktikpladser) har institutionerne ikke stillet krav om lære- og praktikpladser. De væsentligste årsager hertil er at:

- der forelå en betinget kontrakt forhandlet før regionsrådets beslutning om krav til lære- og praktikpladser i november 2011

- der er tale om specialistarbejde, der ikke er egnet for varetagelse af lærlinge
- der er tale om engangsindkøb af pavillonfaciliteter
- der ved en fejl ikke er indarbejdet et krav i udbudsmaterialet, og fejlen er først blevet opdaget efter kontraktindgåelse.

I forhold til de indgåede kontrakter er 4,5 % af stillingerne med lære- og praktikpladser.

Foruden de relevante kontrakter er der i fire kontrakter stillet krav (kontrakt <10 mio. kr.). Dette svarer til én lære- og praktikplads i årsværk.

Antages eksempelvis, at alle regionens bygge- og anlægskontrakter, der tilhørte kategorien relevante kontrakter, udbydes med et minimumskrav på de 3 % til lære- og praktikpladser, vil det i perioden samlet svare til 73 årsværk.

Antages det yderligere, at alle regionens bygge- og anlægskontrakter uanset størrelse udbydes med minimumskrav om 3 % til lære- og praktikpladser, vil det supplere med ca. fire årsværk.

Af nedenstående tabel fremgår det faktiske registrerede antal stillinger opgjort ud fra et gennemsnit over de seneste tre måneder af byggeperioden.

Tabel 2. Oversigt over bygge- og anlægskontrakter i perioden november 2011 til 31. oktober 2013. Registrerede lære- og praktikpladser.			
Institution:	Samlet entreprisenum (1.000 kr.)	Antal registrerede stillinger / heraf lære- og praktik-pladser (seneste 3 måneder)	Faktisk andel (seneste 3 måneder)
DNU Skejby	2.188.361	203 / 24*	12%
	64.101	-	-
	805	-	-
DNV Gødstrup	41.754	15 / 2	13%
HE Midt	60.825	25 / 10	40%
	13.188,00	-	-
Øvrige hospitaler	61.787	-	-
	65.394	-	-
Nære sundhedstilbud	12.850	-	-
Aarhus Universitets-hospital, Risskov	19.774	-	-
Psykiatri/socialområdet	202.15	7 / 1	14%
Regionssekretariatet	2.680	-	-
I alt (alle kontrakter)	2.568.815	250 / 37	15%
Noter:			
* For en stor del af de indgåede kontrakter er arbejdet endnu ikke opstartet (opgaver med en kontraktsum på 1,2 mia. kr. svarende til knap 50 %).			

Andelen af stillinger inden for lære- og praktikpladser i forhold til det samlede antal stillinger over tre måneder kan opgøres til 15 %. Hertil skal det dog siges, at der kun foreligger oplysninger for knap halvdelen af entrepriserne, da en stor del endnu ikke er opstartede.

I den undersøgte periode ligger andelen således væsentligt over regionens mindste krav på 3-6 %.

Den videre opfølgning

Administrationen har indskærpet over for institutionerne, at regionsrådets beslutning om krav til sociale klausuler skal gøres gældende, og at udbudsmaterialet skal kvalitetssikres med henblik på dette. Kravet kan kun fraviges under særlige omstændigheder og skal fremlægges i forbindelse med sagsfremstillingen til regionsrådet.

Desuden vil der kunne ske en forbedring af opfølgningsprocedurerne fx gennem en mere systematisk registrering af stillingerne herunder antal lære- og praktikpladser.

Administrationen vil blive ved med at følge området tæt og lave fornyet opfølgning med henblik på en årlig evaluering.